

міфалогіі, абрадаваці, элементы якіх траплялі як ва ўсе раннія формы беларускага тэатра (батлейка, школьны тэатр), так і ў больш познія прафесійныя формы.

Станаўленне ранніх форм музычнай культуры Сярэднявечча было звязана таксама і з рознымі сферамі гарадскога побыту: афіцыйнай і прыватнай, святочнай і штодзённай, рэлігійнай і свецкай. Фарміраванне і развіццё музычнага мастацтва і культуры песна звязана з ростам і развіццём гарадоў. Найбольш яркай была сувязь музычнага мастацтва з рэлігійным жыццём, з храмамі – галоўнымі цэнтрамі духоўнага жыцця чалавека таго часу.

Пры Благовешчанскай царкве ў Віцебску гуртаваліся прафесійныя выканаўцы, ствараліся і дзейнічалі школы пеўчых, з якіх найбольш славіліся Полацкая і Віцебская школы.

Да эпохі Сярэднявечча адносяцца і першыя ўзоры беларускай хрысціянскай гімнаграфіі (напрыклад, Віцебскі знаменны распеў), якая развівалася на аснове знаменнага распеву і вылучалася лакальнай спецыфікай – асаблівай строгаасцю, узнёсласцю і ўрачыстасцю (“Песнапенні аб Ефрасінні Полацкай”). Да нас дайшлі звесткі і пра некаторыя з’явы музычнага жыцця, што тычыліся свецкага боку гарадскога побыту. Іх данеслі да нас знойдзеныя пры раскопках музычныя інструменты, выявы музыкантаў, старажытныя летапісы часоў Полацкага княства.

Такім чынам, усе формы музычнага жыцця сярэднявечнай Полацка-Віцебскай зямлі складалі цікавы музычна-культурны пласт, які спрыяў далейшаму развіццю прафесійнай музычнай культуры рэгіёна.

Спіс літаратуры:

1. Данілевіч, В.Е. Нарыс гісторыі Полацкай зямлі да канца XVI ст. / В.Е. Данілевіч. – Кіеў, 1896. – 260 с.
2. Доўнар-Запольскі, М. Нарыс гісторыі крывіцкай і дрыгавіцкай зямель да канца XII ст / М. Доўнар-Запольскі. – Кіеў, 1891. – 170 с.
3. Нікіфароўскі, М.Я. Старонкі з нядаўняй даўніны г. Віцебска / М.Я. Нікіфароўскі. – Віцебск, 1899. – 136 с.

Юрый Барадзін

КУЛЬТУРА І МАСАВАЯ СВДОМАСЦЬ У АКТУАЛЬНЫМ ЧАСЕ

Іспанскі філосаф Артэга-і-Гасэт у кнізе «Паўстанне мас» (1929) падкрэсліваў, што Еўропа ў XX ст. перажывае цяжкі крызіс. Адною з прычын крызісу, на яго думку, з’яўляецца «Паўстанне мас» [1]. Гарадскі натоўп кіруецца выключна спажывецкім інтарэсам, заўсёды гатовы быць на баку ўладных структур.

У беларускай культуры сутнасць чалавека масы выдатна адлюстроўвае Янка Купала ў п’есе «Тутэйшыя». У адрозненне ад Артэгі Купала не абмяжоўвае колам гарадскога плябейства. Масавая свядомаць у Купалаўскім творы ўласціва і вышэйшым саслоўем. У асобе героя Мікіты Зноска масавы чалавек хлусіць «тутэйшасцю» і ахвяруе бацькаўшчынай.

У масавай свядомасці паспяхова функцыянуе мноства сімвалаў веры і хлусні. Інтэр’суб’ектыўнасць замяняе ісціну. На грамадскую арэну ўпэўнена выходзіць масавы чалавек, які моцна ўплывае на жыццё людзей і фарміраванне культуры, паступова ствараючы тое, што сёння называецца «масавай культурай».

З працы Смірновай чалавек масы лічыць сябе дасканалым, не прызнае сваіх памылак, ніколі не сумняваецца ў сабе, у сваіх думках, у сваіх учынках, і дзеля таго, каб пацвердзіць сваё меркаванне як «ісціну», набірае прыхільнікаў для сваёй жа карысці і выгады. Поўны клопатаў аб самім сабе, робіць усё, што хоча, не стараючыся сябе змяніць і палепшыць, навязваючы свае агідныя меркаванні, нікога не прызнаючы, акрамя сябе і вышэйшых чыноў, ад якіх ён залежыць. Ён прыхільнік культу сілы, не прызнае тых, хто да яго не падобны, адштурхвае ад сябе тых, з кім нязгодны.

Што датычыцца культуры, Артэга-і-Гасэт піша аб культуры такія мудрыя рэчы: «Там, дзе няма нормаў, там няма і культуры. Няма культуры там, дзе няма грамадзянскай законнасці. Няма культуры там, дзе ў вырашэнні спрэчак ігнаруюцца асноўныя прынцыпы розуму. Няма культуры там, дзе эканамічныя адносіны не падначалены рэгулюючаму апарату, да якога можна звярнуцца. Няма культуры там, дзе ў эстэтычных дыспутах ўсякае апраўданне для творы мастацтва аб’яўляецца залішнім. Калі ўсе гэтыя нормы, прынцыпы і інстанцыі знікаюць, знікае і сама культура і настае варварства ў дакладным значэнні гэтага слова».

Марцін Хайдэгер бачыў вытокі ў занябданні навукай, культурных сэнсаў, перш за ўсё каштоўнаснага сэнсу быцця. Каб зразумець «сэнс быцця», чалавек павінен адмовіцца ад усіх практычна-мэтавых установак, асэнсаваць сваю «тленнасць» і «фактар аднаразавага існавання».

Культура патрабуе ад людзей кіравацца справядлівасцю, сумленнасцю, праўдзівасцю, і многімі іншымі чалавечымі каштоўнасцямі, якія адрозніваюцца ад каштоўнасцей масавага чалавека, які валодае «замкнутасцю душы», эгаізмам і ўсё больш страчвае сувязь з культурай і рэальнасцю, замяняючы яе бескультур’ем.

Важнейшай асаблівасцю ў культуры, мастацтве і фальклору з’яўляюцца захаванне нацыянальных і мастацкіх традыцый, этнасу і народнай творчасці, гісторыка-культурнай спадчыны і народнай самасвядомасці, якія перадаюцца з пакаўленняў у пакаленні, дзякуючы якім чалавек павінен жыць у згодзе з прыродай, абараняць яе і ахоўваць сваё навакольнае асяроддзе.

Список литературы:

1. Ортега-и-Гассет, Хосе / Восстание масс : [пер. с исп.] / Хосе Ортега-и-Гассет. – М. : АСТ : Ермак, 2005. – 269, [1] с. ; 17 см. – (Философия. Психология : ФП).
2. Быкаў В.У. Праўдай адзінай : літ. крытыка, публіцыстыка, інтэрв'ю / В.У. Быкаў; бібліягр. паказ. А.В. Карасёвай. – Мінск : Маст. літ., 1984. – 262 с., 12 л. іл.

Бай Цзы Цзян

НОВАТОРСТВО И ТРАДИЦИИ В ТВОРЧЕСТВЕ ЦЗИНЬ ШАН И

В 1983 году Цзинь Шан И написал картину «Таджикская невеста». Это произведение стало знаковым явлением для современного китайского искусства. Критики считают, что это полотно отметило начало нового этапа в истории современной китайской масляной живописи.

Автор «Таджикской невесты», художник Цзинь Шан И, что к написанию этой картины его подтолкнула поездка в США в 1982. Там у него была возможность посетить множество музеев, ознакомиться с шедеврами мирового изобразительного искусства. Сравнивая картины признанных мастеров и собственные произведения, Цзинь Шан И понял, какой сложный путь еще предстоит пройти современным китайским художникам, пишущим маслом. Это объясняется тем, что масляная живопись появилась в Китае только после Синьхайской революции 1911 года.

Художник Цзинь Шан И увлекся масляной живописью еще и потому, что стремился освоить многовековые достижения европейского изобразительного искусства. Это было необходимо сделать еще потому, что Китай начал активно взаимодействовать с европейскими странами в области культурного сотрудничества [1].

Цзинь Шан И понимал, что наиболее ярко особенности масляной живописи можно показать на примере жанра пейзажа. Заметим, что пейзаж (особенно жанр шаншуй, т.е. «горы и воды») был популярен и в древнекитайском искусстве. Цзинь Шан И стал писать картины природы в стиле импрессионизма, чтобы подчеркнуть прогрессивный путь развития современного китайского искусства. Таковы его картины «Хуан Биньхун» и «Человек с горы Бада».

Вместе с тем в этих картинах мы отметим важную особенность – Цзинь Шан И соединил европейскую технику письма и традиционную китайскую живопись тушью. Это можно назвать подлинной новацией в современном китайском искусстве.

В каждое свое полотно Цзинь Шан И стремился привнести что-то новое, принципиально отличное от предыдущих работ. Можно сказать, что каждая его работа – это исследовательский проект в области современной живописи. Сам художник неоднократно утверждал, что «непрерывный поиск новизны является моим творческим стилем».

Для того чтобы картины были наиболее живыми и правдивыми, Цзинь Шан И пробовал написать портреты трех молодых китайских певиц, обучавшихся в аспирантуре. Интересный факт, что одна из избранных художником моделей была Пэн Лиюань (теперь она супруга нынешнего председателя КНР Си Цзиньпина).

На полотне Си Цзиньпина «Молодая певица» прекрасный женский образ был подчеркнут изображением пейзажа. Этот осенне-зимний снежный пейзаж напоминал работы мастера пейзажной живописи династии Сун Фан Куана (что является отличительной чертой этой картины). На полотне словно соединились традиции живописи, характерные для эпохи Северной Сун, написанный (в том числе) тушью, и современный портрет, написанный маслом. Цзинь Шан И удивительно соединил традиции древнекитайского искусства и актуальные тенденции современности.

Женский портрет (в картине «Молодая певица») передает сияние женской красоты. Изображение Пэн Лиюань пленяет искренностью и непосредственностью, а блеск женских глаз излучает особую притягательность. Этот портрет заслужил высокую оценку у других современных китайских художников, и в настоящее время хранится в Центральной художественной галерее КНР.

Список литературы:

1. 蔡良玉. 西方音乐文化 北京 人民音乐出版社 = Цай, Ляной. Западная культура и музыка / Цай Ляной. – Пекин: Изд-во народной музыки, 1999. – 479 с.

Ван Юй

СОЦИОКУЛЬТУРНЫЕ ЦЕННОСТИ В ДИАЛОГЕ КУЛЬТУР ВОСТОКА И ЗАПАДА

Между китайской и западной культурой существуют определённые различия. В процессе межкультурных коммуникаций возникает множество конфликтов, вызванных различиями в культуре. В чём же